

Sygn. akt V Pa 118/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Jacek Wilga

Sędziowie: SSO Andrzej Marek, SSR del. Agnieszka Czyczerska (spr.)

Protokolant star. sekr. sądowy Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2015 r. **w Legnicy**

na rozprawie

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko Zespołowi Szkół Nr (...) im. prof. (...) w L.

o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i odszkodowanie

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Lubinie IV Wydział Pracy

z dnia 21 lipca 2015 r.

sygn. akt IV P 111/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Lubinie oddalił powództwo I. K. o przywrócenie do pracy u strony pozwanej tj. w Zespole Szkół nr (...) im. prof. (...) w L..

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona w Zespole Szkół nr (...) w L. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 2006 roku na stanowisku nauczyciela języka polskiego.

W czerwcu 2009 roku powódka otrzymała negatywną ocenę dorobku zawodowego. Od oceny tej się nie odwołała. W czerwcu 2010 roku powódka uzyskała pozytywną ocenę dorobku zawodowego za okres stażu wystawioną przez dyrektora. Nie uzyskała stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego. W maju 2015 roku powódka uzyskała ocenę dobrą w karcie oceny pracy nauczyciela.

Na posiedzeniu rady pedagogicznej w z dnia 20 kwietnia 2015 roku dyrektor strony pozwanej przedstawił nauczycielom kryteria różnicujące przy doborze nauczycieli do zwolnień na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela.

Ustalono następującą kolejność kryteriów, które miały być uwzględniane przy dokonywaniu wypowiedzeń nauczycielom, na podstawie art. 20 karty nauczyciela:

1. kwalifikacje formalne i faktyczne zgodne z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku w sprawie szczególnych w szczególowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz potwierdzone w ramach doskonalenia zawodowego
2. jakość pracy nauczyciela: ocena formalna dyrektora, opinia uczniów i rodziców, efektywności doskonalenia zawodowego, realizacja zadań stojących przed szkołą, kreatywność, innowacyjność, autorstwa itp,
3. dyspozycyjność nauczyciela: długotrwałe nieobecności dezorganizujące pracę w szkole, zaangażowanie pozalekcyjne,
4. doświadczenie zawodowe - staż nauczyciela przedmiotu
5. posiadanie innych źródeł dochodu, np. uprawnień emerytalnych
6. stopień awansu zawodowego, podstawa nawiązania stosunku pracy
7. sytuacja osobista i materialna nauczyciela.

Na posiedzeniu rady pedagogicznej wskazano, że osoby w stosunku, do których planowane jest rozwiązanie umowy o pracę będą podlegały ocenie wg powyższych kryteriów. Kolejność kryteriów podana została wg ich wagi. W po spełnieniu pierwszego kryterium dyrektor rozpatruje kolejne warunki konieczne do podjęcia ostatecznej decyzji. W rozstrzygnięcie na korzyść jednego z kryteriów spowoduje, że kolejne kryteria nie będą już rozpatrywane.

W maju 2014 roku wpłynęła skarga na pracę powódki. Skargę tę złożył rodzic ucznia, wskazując, że nauczycielka źle ją potraktowała.

Kolejna skarga wpłynęła na powódkę 17 marca 2015 roku od rodzica ucznia klasy drugiej, która wskazała, że powódka nie chciała udzielić informacji o nauce syna i nie podała też innego terminu, kiedy rodzice mogłby zgłosić się w sprawie uzyskania żądanej informacji.

W marcu 2015 roku podczas zebrań z rodzicami wpłynęła kolejna skarga na powódkę i dotyczyła złego traktowania uczniów, niewystarczającej komunikacji na linii nauczyciel uczeń, niewykorzystywanie przez nauczyciela wszystkich możliwych form oceniania i niesprawiedliwego oceniania prac pisemnych. W związku ze złożoną skargą wicedyrektor przeprowadził rozmowę, która nie zgłosiła do tych zarzutów zastrzeżeń.

Podczas dokonywanej kontroli w 2013 roku dzienników lekcyjnych u powódki stwierdzono jedną z największych ilości błędów w zakresie wpisu w dziennikach (braki wpisów tematów lekcyjnych oraz nie kontrolowanie absencji uczniów). Powyższe stanowiło podstawę do nałożenia na powódkę kary porządkowej.

W projekcie arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2015/2016 przewidziano 118,89 godzin dydaktycznych języka polskiego tygodniowo średniorocznie, w co w przeliczeniu stanowiło 6,61 etatu.

Dodatkowo przewidziano 7 godzin wiedzy o kulturze, której uczą wyłącznie poloniści (B. S., K. W., D. L.), posiadający dodatkowe kwalifikacje, co w przeliczeniu stanowi 0,39 etatu. Pozostało zatem 7 etatów dla polonistów.

W roku szkolnym 2014/ 2015 w szkole było zatrudnionych dziewięciu nauczycieli języka polskiego. Jedną z nich B. S. pełni funkcję dyrektora, w związku z czym przysługuje jej niższe pensum o 11 godzin tygodniowo. Kolejni nauczyciele H. P. uzupełnia swój etat, realizując zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, gdyż posiada kwalifikacje do nauczania tego przedmiotu.

Dla jednego nauczyciela ze wskazanych dziewięciu nie będzie godzin do realizacji w roku szkolnym 2015 /2016.

Strona pozwana dokonując wyboru pracownika do zwolnienia spośród nauczycieli języka polskiego zastosowała kolejno wskazane podczas rady pedagogicznej kryteria. Przy ich zastosowaniu przyjęto zasadę, że kryteria są uwzględniane zgodnie z zapisaną kolejnością, do momentu uzyskania jednoznacznego rozstrzygnięcia, zaś następne z wykazu nie będą brane pod uwagę.

Pierwszym kryterium były kwalifikacje formalne i faktyczne. Kwalifikacje formalne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej. Jeżeli chodzi o nauczanie języka polskiego, posiada je nauczyciel, który ukończył studia magisterskie z języka polskiego i posiada przygotowanie pedagogiczne lub ukończyły inne studia wyższe i studia podyplomowe z języka polskiego. Takie kwalifikacje uważane są za kwalifikacje równorzędne. Wszyscy nauczyciele nauczający języka polskiego u strony pozwanej posiadali równorzędne kwalifikacje do nauczania języka polskiego. Następnie uwzględniono posiadanie kwalifikacji do nauczania więcej niż jednego przedmiotu. Kwalifikacje takie posiadały: B. S., K. W., D. L., H. P., pani C.. Pani C. posiada kwalifikacje do nauczania języka rosyjskiego.

Powódka nie informowała dyrektora strony pozwanej o ukończeniu studiów podyplomowych w zakresie BHP. W aktach osobowych brak jest stosownego zaświadczenia o ukończeniu takich studiów. Strona pozwana nie miała możliwości przydzielenia powódce dodatkowych godzin w ramach realizacji godzin z przedmiotów, gdzie wymagane jest ukończenia studiów z zakresu BHP z uwagi na małą ilość przyznanych godzin. Godziny z zakresu BHP w realizuje jako godziny dodatkowej i uzupełniające nauczyciel historii.

Z najniższą oceną punktową wyłoniono 4 nauczycielki, w stosunku do których zastosowano kolejne kryterium: powódka, A. P., P. S., D. T..

Za ocenę formalną na poziomie dobrym przyznawano tym nauczycielom 1 punkt a na poziomie wyróżniającym 2 punkty. Oceny wyróżniające uzyskała pani P. i pani S.. Oceny dobre pani T. i powódka.

W ramach kryterium oceny pracy uwzględniano również opinie uczniów i rodziców, uwzględniając skargi i uwagi kierowane do dyrekcji szkoły, za które przy dokonywaniu weryfikacji nauczyciela do zwolnienia odejmowano 1 punkt za jedną skargę i 2 punkty za większą ilość skarg. W ramach tego kryterium powódce odjęto 2 punkty, pani T. odjęto 1 punkt.

Za efektywność doskonalenia zawodowego nie przyznano żadnych punktów, ponieważ wszyscy nauczyciele w porównywalnym zakresie realizowali doskonalenie zawodowe.

Realizacja zadań stojących przed szkołą jako kolejne kryterium doboru pracownika do zwolnienia została oceniona w sposób następujący:

A. P. uzyskała 2 punkty za wzorowe wypełnianie obowiązków pracowniczych oraz za współpracowanie monografii pięćdziesięciu lat szkolnictwa górniczego w L., organizację wystaw okolicznościowych oraz sesji popularnonaukowych nadto za organizację wycieczek turystyczno - krajoznawczych dla młodzieży.

P. S. otrzymała 2 punkty za wzorowe wypełnianie obowiązków pracowniczych oraz udział w organizacji pięćdziesięciolecia szkolnictwa górniczego w L., przewodniczenie zespołowi przedmiotowemu nauczycieli języka polskiego oraz propagowanie edukacji teatralnej i filmowej w szkole.

D. T. uzyskała 1 punkt za poprawne wypełnianie obowiązków pracowniczych i współpracowanie monografii pięćdziesięciu lat szkolnictwa górniczego w L. i organizację zakończenia roku szkolnego 2012/ 2013 dla klas maturalnych.

Powódka nie uzyskała żadnego punktu z powodu uchybień w wypełnianiu obowiązków pracowniczych polegających na stwierdzonych w kontroli nieprawidłowościach w wypełnianiu dzienników lekcyjnych, za co nałożona na nią została kara porządkowa.

Strona pozwana uznała P. S. za osobę najbardziej kreatywną i innowacyjną w zakresie prowadzenia zajęć z języka polskiego, za co przyznano 1 punkt. Pozostali nauczyciele P. i T. oceniono na poziomie przeciętnym za co nie przyznano im żadnych punktów. Kreatywność powódki oceniono najniżej m.in. za nieprawidłowe zorganizowanie pracy klasowej, która miała być realizowana w wymiarze dwugodzinnym a powódka zorganizowała tę pracę na dwóch kolejnych lekcjach przypadających w dwóch różnych dniach. Dyrektor zarzucił powódce, że w takich sytuacjach należy zwrócić się o dokonanie niezbędnej jednorazowej zmiany w planie zajęć w celu zrealizowania z uczniami dwugodzinnej pracy klasowej. Powyższe spowodowało, że powódka uzyskała najniższą liczbę punktów -1.

Taki sposób oceny spowodował, że powódka została osobą najniżej sklasyfikowaną jeżeli chodzi o kryteria wyróżniające pracowników do zwolnienia na podstawie art. 20 karty nauczyciela.

Dyrektor szkoły w związku z wytypowaniem powódki do zwolnienia nie uwzględniał już zgodnie z przyjętą wcześniej zasadą pozostałych kryteriów dotyczących dyspozycyjności nauczyciela, doświadczenia zawodowego, posiadania innych źródeł dochodu, stopnia awansu zawodowego i podstawy nawiązania stosunku pracy oraz sytuacji osobistej i materialnej nauczyciela.

Po uprzednim zawiadomieniu reprezentującej powódkę organizacji związkowej strona pozwana pismem z dnia 15 maja 2015 roku wypowiedziała powódce umowę o pracę na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, wskazując jako przyczynę zmiany organizacyjne, polegające na zmniejszeniu planowanej na kolejny rok szkolny ilości oddziałów z 50 do 46 oraz zmiany planów nauczania dotyczących nauczycieli języka polskiego, posiadających dodatkowe kwalifikacje do nauczania i jednocześnie uczących innych przedmiotów. W piśmie wypowiadającym umowę o pracę strona pozwana w sposób dość szczegółowy wskazała na zmiany dotyczące ograniczenia liczby etatów oraz zasad przyznawania etatów w roku szkolnym 2015 /2016, a w szczególności dla nauczycieli polonistów posiadających dodatkowe kwalifikacje. W piśmie tym wskazano również, że jeden z nauczycieli pełni funkcje wicedyrektora oraz wskazano jak wpłynie to na rozdział godzin z języka polskiego. Dodatkowo strona pozwana w piśmie tym wskazała, że po dokonaniu analizy w ramach sprawowania nadzoru pedagogicznego oraz osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej powódki oraz pozostałych nauczycielek języka polskiego oraz po uwzględnieniu kryteriów różnicujących przy doborze nauczyciela do zwolnienia na podstawie art. 20 Karty nauczyciela, powódka została wskazana jako pierwsza w kolejności.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy przyjął, że strona pozwana przedstawiając nauczycielom, w tym powódce, kryteria różnicujące przy doborze nauczyciela do zwolnienia na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela podczas posiedzenia rady pedagogicznej 20 kwietnia 2015 roku oraz nawiązując do tych kryteriów w treści pisma wypowiadającego powódce umowę o pracę, spełniła wymogi art. 30 § 4 k.p. w zakresie wskazania przyczyny wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę. Ustalone przez pracodawcę kryteria różnicujące przy doborze nauczyciela do zwolnienia, a przedstawione nauczycielom podczas rady pedagogicznej nie naruszają zasad równego traktowania i mają charakter obiektywny i sprawiedliwy. Uwzględniają kwalifikacje zawodowe nauczycieli, a także ocenę ich pracy, kreatywność, zaangażowanie i dyspozycyjność. Sposób zastosowania tych kryteriów w ocenie Sądu był prawidłowy. Dodatkowo w piśmie z dnia 15 maja 2015 roku wypowiadającym powódce umowę o pracę pracodawca wskazał w sposób szczegółowy zmiany organizacyjne, nadto podał, aczkolwiek nie wprost, kryteria, jakie zostały wskazane nauczycielom dotyczące kwalifikacji formalnych i faktycznych nauczycieli oraz odwołał się do kryteriów różnicujących. Z tych przyczyn Sąd Rejonowy powództwo oddalił.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła powódka, zaskarżając wyrok Sądu I Instancji w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powódka zarzuciła:

- naruszenie art. 231 k.p.c. poprzez błędne uznanie za ustalony fakt, że pierwszym kryterium jakie stosowała strona pozwana były kwalifikacje do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, mimo, iż niemożliwe jest wyprowadzenie takiego wniosku z innych ustalonych faktów i okoliczności bowiem z przedstawionych dokumentów wynikało, że podstawowym kryterium były kwalifikacje formalne i faktyczne,

- art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej części materiału dowodowego, a także oparcie ustaleń w zasadzie tylko na zeznaniach dyrektora strony pozwanej, bez weryfikowania tych zeznań z pozostałym materiałem dowodowym oraz wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających poprzez przyjęcie, że na powódkę były składane skargi przez rodziców oraz uznanie negatywnej oceny pracy powódki;

- naruszenie art. 45 par. 1 k.p. w zw. z art. 30 par. 4 k.p. w zw. z art. 20 Ustawy Karta Nauczyciela przez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że strona pozwana nie naruszyła przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę w zakresie podania konkretnej przyczyny wypowiedzenia, mimo, że w wypowiedzeniu powódki nie wskazano konkretnych kryteriów wyboru jej do zwolnienia.

W związku z powyższymi zarzutami, strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przywrócenie powódki do pracy.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy właściwie przeprowadził w sprawie postępowanie dowodowe, a ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd znajdują oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Przechodząc do pierwszego z zarzutów apelacji, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że ustalenie Sądu Rejonowego, że podstawowym kryterium przyjętym przez pracodawcę przy typowaniu pracowników do zwolnień były kwalifikacje do nauczania więcej, niż jednego przedmiotu, znajduje oparcie w dokumencie „Kryteria różnicujące przy doborze pracowników do zwolnienia na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela”. Takie kryteria zostały przez pracodawcę stworzone i zaprezentowane nauczycielom na zebraniu Rady Pedagogicznej 20.04.2015r. – przed rozwiązaniem z powódką umowy o pracę. Jako pierwsze z kryteriów w tym dokumencie wskazane są „Kwalifikacje formalne i faktyczne”. Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że w ramach tak określonych kwalifikacji, mieszczą się dodatkowe kwalifikacje do nauczania innych przedmiotów, do czego odwołuje się pismo rozwiązujące umowę o pracę z powódką w pierwszej jego części. Zarzut naruszenia art. 231 k.p.c. jest niezasadny.

Nie doszło też w sprawie do naruszenia art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Zeznania dyrektora strony pozwanej, uznane przez Sąd Rejonowy za wiarygodne, zostały przez ten Sąd zestawione z innymi dowodami w

postaci ocen dorobku zawodowego powódki, karty oceny pracy powódki, protokołu z posiedzenia rady pedagogicznej i przyjętych kryteriów doboru do zwolnienia. Na podstawie tych wszystkich dowodów Sąd Rejonowy dokonał ustaleń faktycznych w sprawie. Ocena Sądu I instancji co do wiarygodności zeznań dyrektora strony pozwanej nie przekracza granic swobodnej oceny dowodów, albowiem zeznania te nie pozostają w sprzeczności z innymi dowodami w sprawie, a wręcz przeciwnie korespondują z nimi. Fakt składania skarg na powódkę, potwierdzają przedłożone przez stronę pozwaną notatki służbowe, nie było konieczne, aby notatki te były podpisane przez powódkę. Wyniki ocen pracy powódki za poszczególne lata wynikają natomiast wprost z dokumentów w postaci „ocen dorobku zawodowego za okres stażu” i „karty oceny pracy”, a przyjęte kryteria wyboru do zwolnienia zaprezentowane przez dyrektora strony pozwanej odpowiadają tym przedstawionym nauczycielom na radzie pedagogicznej.

Prawidłowa była także ocena Sądu Rejonowego, że strona pozwana nie naruszyła przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę w zakresie podania konkretnej przyczyny wypowiedzenia. W treści wypowiedzenia powódce umowy o pracę pracodawca bardzo szczegółowo wskazał zmiany organizacyjne, które były przyczyną rozwiązania z powódką umowy o pracę. Pracodawca dodatkowo wskazał, że zmienione plany nauczania uwzględniają

dotatkowe kwalifikacje nauczycieli do nauczania dodatkowych przedmiotów. Jak to słusznie ocenił Sąd Rejonowy, stanowi to nawiązanie do kryterium dotyczącego kwalifikacji formalnych i faktycznych nauczycieli. Jednocześnie pracodawca podał, że przeanalizował osiągnięcia w pracy dydaktyczno- wychowawczej, a nadto wprost wskazał na uwzględnienie kryteriów różnicujących przy doborze pracownika do zwolnienia. Takie kryteria zostały, jak to we wcześniejszej części uzasadnienia wskazał Sąd Okręgowy, ustalone przez pracodawcę i zaprezentowane nauczycielom. W takich okolicznościach odwołanie się do nich w piśmie rozwiązującym z powódką umowę o pracę, wraz z zasygnalizowaniem okoliczności branych pod uwagę i szczegółowym wyjaśnieniem zaistniałych zmian organizacyjnych, było wystarczająco precyzyjnym określeniem przyczyny dokonanego wypowiedzenia. Sposób określenia przez stronę pozwaną tej przyczyny odpowiada wymogom prawa, jak i interpretacji tych wymogów wynikającej z powołanego przez apelującego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Zarzut naruszenia art. 45 par. 1 k.p. w zw. z 30 par. 4 k.p. i art. 20 Karty nauczyciela, nie zasługuje zatem na uwzględnienie.

Z powyższych przyczyn, uznając wyrok Sądu I Instancji za prawidłowy i wydany w zgodzie z art. 45 k.p., Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., apelację oddalił.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego znajduje oparcie w art. 98 k.p.c. i par. 12 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.